

op voor het door haar voorgehouden rechtstreeks vorderingsrecht en dient haar vordering dan ook, bij gebrek daaraan, als ongegrond te worden afgewezen.

IV. De kosten

(...)

V. Beslissing

(...)

Verklaart het principaal beroep van appellante ontvankelijk, doch ongegrond en het incidenteel beroep van geïntimeerde ontvankelijk en gegrond.

(...)

Noot – *It takes two to tango, but three to delegate: delegatie vereist de toestemming van drie partijen*

I. Inleiding

1. In de praktijk rijst wel eens de vraag of een advocaat een rechtstreekse aanspraak tot betaling van zijn staat van kosten en erelonen heeft op de rechtsbijstandsverzekeraar van zijn cliënt. Het geannoteerde arrest toont aan dat dit alvast niet evident is. Tussen de advocaat en de rechtsbijstandsverzekeraar bestaat er in beginsel immers geen contractuele verhouding en evenmin voorziet de wet in een rechtstreekse vordering ten voordele van de advocaat. Een advocaat zou evenwel over een dergelijke aanspraak kunnen beschikken, wanneer de verzekeringsovereenkomst een derdenbeding in zijn voordeel bevat of ingeval van delegatie. In het geannoteerde arrest wordt het beroep op die figuren verworpen. Een andere mogelijkheid om een advocaat een aanspraak te verschaffen, zou kunnen bestaan in een cessie door de cliënt aan de advocaat van zijn schuldvordering op de verzekeraar.

2. De volgende feiten liggen ten grondslag aan het geannoteerde arrest. Een advocatenkantoor was in verschillende dossiers opgetreden voor cliënten die genoten van een rechtsbijstandsverzekering. Nadien vorderde dat kantoor betaling van zijn ereloonstaten ten bedrage van 10.382,89 EUR rechtstreeks van die rechtsbijstandsverzekeraar. De (toenmalige) rechtbank van koophandel Antwerpen, afdeling Antwerpen kende die vordering gedeeltelijk toe en veroordeelde de verzekeraar tot betaling van 2912,50 EUR, te vermeerderen met moratoire interesten en een schadebeding van 10 %. Het advocatenkantoor stelde hoger beroep in tot betaling van het resterende bedrag.

Op zijn beurt stelde de verzekeraar incidenteel hoger beroep in strekkende tot afwijzing van de vorderingen van het advocatenkantoor. In zijn arrest van 14 mei 2018 wees het hof van beroep te Antwerpen alle vorderingen van het advocatenkantoor af bij gebrek aan aanspraken in hoofde van het advocatenkantoor tegenover de verzekeraar.

3. Na een korte beschrijving van de juridische verhoudingen waartoe de rechtsbijstandsverzekering aanleiding geeft (II), wordt ingegaan op de rechtspositie van de advocaat tegenover de verzekeraar en de mogelijke grondslagen van een rechtstreekse aanspraak in hoofde van de advocaat (IV). Daarna wordt besproken hoe die principes worden toegepast door het Hof (V). Er wordt afgesloten met een conclusie (VI).

II. De rechtsbijstandsverzekering: driehoeksverhouding

4. In artikel 154 W.Verz. worden rechtsbijstandsverzekeringen omschreven als “*verzekeringsovereenkomsten waarbij de verzekeraar zich verbindt diensten te verrichten en kosten op zich te nemen, ten einde de verzekerde in staat te stellen zijn rechten te doen gelden, als eiser of als verweerder, hetzij in een gerechtelijke, administratieve of andere procedure, tenzij los van enige procedure*”. De rechtsbijstandsverzekering wordt over het algemeen beschouwd als een schadeverzekering, aangezien die tot dekking strekt van een vermogensverlies (art. 5, 15° W.Verz.). De rechtsbijstandsverzekeraar neemt immers, binnen de overeengekomen dekkingsgrenzen, de kosten die voortvloeien uit de betwisting of het geschil waarin de verzekerde is betrokken ten laste.¹ Volgens FONTAINE dient men de rechtsbijstandsverzekering te beschouwen als een kostenverzekering, die binnen de schadeverzekeringen een eigen categorie vormt naast zaakverzekeringen en aansprakelijkheidsverzekeringen.²

5. De rechtsbijstandsverzekering roept een interessante driehoeksverhouding tussen de cliënt als verzekerde, de verzekeraar en de advocaat in het leven.³ De verhouding tussen de cliënt/verzekerde en de verzekeraar wordt geregeld in de rechtsbijstandsverzekeringsovereenkomst. In die overeenkomst worden onder meer de voorwaarden voor de dekking vastgelegd. In een tweede verhouding geeft de cliënt aan de advocaat de opdracht om hem bij te staan bij het doen gelden van zijn rechten, al dan niet binnen een procedure. Als tegenprestatie voor die diensten, heeft de advocaat een vordering tot betaling van kosten en erelonen op de cliënt. De opdrachtgever van de advocaat is dus diens cliënt en niet de verzekeraar.⁴ Die

1. P. COLLE, *Handboek bijzonder gereglementeerde verzekeringscontracten*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 330, nr. 454; L. SCHUERMANS en C. VAN SCHOUWBROECK, *Grondslagen van het Belgische verzekeringsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 508, nr. 670; T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, *Handboek verzekeringsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2016, 808, nr. 1291.
2. M. FONTAINE, *Verzekeringsrecht*, Brussel, Larcier, 2017, 641, nr. 806.
3. Zie in detail: J. AMANKWA, “De rechtsbijstandsverzekering een driehoeksverhouding tussen advocaat, verzekeraar en cliënt”, *Limb.Rechtsl.* 2018,

253-266; J. AMANKWA, “De rechtstreekse vordering van de advocaat tegen de rechtsbijstandsverzekeraar” (noot onder Antwerpen 1 februari 2016), *Limb.Rechtsl.* 2016, 296-303.

4. Antwerpen 1 februari 2016, *Limb.Rechtsl.* 2016, 294, noot J. AMANKWA; Rb. Brussel 3 mei 2013, *RGAR* 2014, 15062; Vred. Ciney 9 februari 2000, *RGAR* 2001, 13367¹, noot C. PARIS; J. AMANKWA, “Noot: de rechtstreekse vordering van de advocaat tegen de rechtsbijstandsverzekeraar” (noot onder Antwerpen 1 februari 2016), *Limb.Rechtsl.* 2016, (296) 297.

twee verhoudingen resulteren in een derde verhouding tussen de verzekeraar en de advocaat. Tussen hen komt in de regel geen overeenkomst tot stand. Dat de verzekeraar instemt met de tussenkomst van de advocaat verandert daaraan niets. Die instemming gebeurt louter in uitvoering van de verbintenissen die de verzekeraar in de verzekeringspolis is aangegaan.⁵

6. In de praktijk is het gebruikelijk dat de advocaat zijn staat van kosten en erelonen rechtstreeks aan de verzekeraar overmaakt en de verzekeraar die betaalt, zodat de cliënt die niet hoeft te financieren. De vraag rijst evenwel of de advocaat ook een rechtstreekse en juridisch afdwingbare aanspraak heeft op de verzekeraar tot betaling van zijn staat van kosten en erelonen. In beginsel luidt het antwoord op die vraag ontkennend. De vaststelling dat de verzekeraar bepaalde betalingen rechtstreeks aan de advocaat uitvoert, staat daaraan niet in de weg.⁶ De cliënt is als opdrachtgever de enige contractspartij van de advocaat, zodat de verzekeraar slechts een derde is. De contractsrelativiteit (art. 1165 OBW) verhindert bijgevolg in principe dat de advocaat een rechtstreekse aanspraak zou hebben op de verzekeraar. Bovendien voorziet de wet niet in een rechtstreekse vordering ten gunste van de advocaat. De toepassing van artikel 150 Verz.W. inzake het eigen recht en de rechtstreekse vordering in de aansprakelijkheidsverzekering geldt niet bij andere verzekeringen.⁷

III. Grondslagen voor een rechtstreekse aanspraak van de advocaat

7. Het uitgangspunt dat een advocaat geen rechtstreekse aanspraak tot betaling van kosten en erelonen op de verzekeraar heeft, wordt in de rechtspraak en rechtsleer op tweevoudige wijze genuanceerd.

8. Ten eerste kan de verzekeringsovereenkomst een derdenbeding met de advocaat als begunstigde bevatten (art. 1121 OBW). Het derdenbeding of beding ten behoeve van een derde is een beding waarbij één van de contractpartijen (de bedinger), optredend in eigen

naam de wederpartij (de belover) een prestatie laat beloven ten gunste van een derde (de begunstigde). Die derde wordt aldus schuldeiser van de beloofde prestatie en dat op basis van een overeenkomst waarbij hijzelf geen partij is.⁸ Klassiek gelden voor een derdenbeding vier vereisten. 1) Er is een geldige overeenkomst tussen de bedinger (*i.e.* de cliënt) en de belover (*i.e.* de verzekeraar). 2) De bedinger heeft enig persoonlijk belang bij het beding ten behoeve van een derde. 3) De bedinger en de belover hebben de duidelijke bedoeling om aan een derde (*i.e.* de advocaat) een nieuw eigen recht toe te kennen. 4) De begunstigde is bepaald of tenminste bepaalbaar op het ogenblik dat het beding uitwerking krijgt.⁹

9. Hoewel het op zich niet uitgesloten is dat een verzekeringsovereenkomst een dergelijk derdenbeding ten gunste van de advocaat zou bevatten, lijkt dat in de praktijk doorgaans niet het geval te zijn.¹⁰ Met de rechtsbijstandsverzekering heeft de cliënt immers zijn eigen belang op het oog: het vrijwaren van zijn vermogen tegen de kosten verbonden met het laten gelden van zijn rechten, zonder dat hij beoogt een advocaat rechten toe te kennen. Zo kan men uit het beding krachtens hetwelk de rechtsbijstandsverzekeraar “*de kosten rechtstreeks betaalt aan de dienstverlener, zonder dat de verzekerde ze hoeft voor te schieten*” evenmin afleiden dat de partijen de bedoeling hadden om de advocaat een eigen recht te verschaffen. Een dergelijk beding strekt in de eerste plaats tot bescherming van de cliënt, die op die manier de kosten niet hoeft te financieren. Dat de advocaat daardoor rechtstreeks betaling verkrijgt van de verzekeraar, is veeleer een onrechtstreeks gevolg van die bescherming.¹¹ Om van een derdenbeding te kunnen spreken, volstaat het immers niet dat de derde enig (feitelijk) voordeel heeft bij de uitvoering van de overeenkomst. Die overeenkomst moet hem ook een eigen recht verschaffen.¹² Niettemin is er een strekking in de rechtspraak en rechtsleer die zich daaromtrent eerder soepel opstelt en het bestaan van een derdenbeding snel lijkt te aanvaarden.¹³

5. Rb. Brussel 3 mei 2013, *RGAR* 2014, 15062; P. COLLE, *Handboek bijzonder geregelende verzekeringscontracten*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 367, nr. 509; H. SMEYERS, “De tien geboden van de rechtsbijstandsverzekering”, *De Verz.* 2007, (151) 158.

6. Antwerpen 1 februari 2016, *Limb.Rechtsl.* 2016, 294, noot J. AMANKWA; P. COLLE, *Handboek bijzonder geregelende verzekeringscontracten*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 368, nr. 509.

7. C. VAN SCHOU BROECK en A. DE GRAEVE, “Rechtsbijstandverzekering. Stand van zaken en actualia” in *CBR Jaarboek 2004-2005*, Antwerpen, Maklu, 2005, (499) 536; T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, *Handboek verzekeringsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2016, 831, nr. 1328.

8. I. CLAEYS en T. TANGHE, *Algemeen contractenrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 384, nr. 496; S. STIJNS, *Leerboek Verbintenissenrecht*, 1, Brugge, die Keure, 2015, 257, nr. 336; W. VAN GERVEN en A. VAN OEVELEN, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 235; P. VAN OMME SLAGHE, *De Page. Traité de droit civil belge*, II, Brussel, Bruylant, 684, nr. 440; P. WÉRY, *Droit des obligations*, I, Brussel, Larcier, 2011, 815, nr. 860.

9. I. CLAEYS en T. TANGHE, *Algemeen contractenrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 385-388, nr. 499; S. STIJNS, *Leerboek Verbintenissenrecht*, 1, Brugge, die Keure, 2015, 259, nr. 339; W. VAN GERVEN en A. VAN OEVELEN, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 235; P. VAN OMME SLAGHE, *De Page. Traité de droit civil belge*, II, Brussel, Bruylant, 686-691, nr. 444; P. WÉRY, *Droit des obligations*, I, Brussel, Larcier, 2011, 819-821, nrs. 866-870.

10. Zie evenwel: Rb. Brussel 31 mei 1999, *RGAR* 2001, 13346; R. DE PUYDT, “Professioneel recht Vlaamse advocatuur (1987-2007) Overzicht van rechtspraak”, *TPR* 2007, (1733) 1768, nr. 49.

11. Antwerpen 1 februari 2016, *Limb.Rechtsl.* 2016, 294, noot J. AMANKWA; Rb. Brussel 3 mei 2013, *RGAR* 2014, 15062; Vred. Ciney 9 februari 2000, *RGAR* 2001, 13367¹, noot C. PARIS; N. CARETTE, *Derdenbeding*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 319, nr. 395; P. COLLE, *Handboek bijzonder geregelende verzekeringscontracten*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 367, nr. 509; C. PARIS, “La créance d’honoraires de l’avocat contre l’assureur protection juridique sous l’angle de la délégation” (noot onder Vred. Ciney 9 februari 2000), *RGAR* 2001, (13367³) 13367³, vn. 1; C. VAN SCHOU BROECK en A. DE GRAEVE, “Rechtsbijstandverzekering. Stand van zaken en actualia” in *CBR Jaarboek 2004-2005*, Antwerpen, Maklu, 2005, (499) 537; T. VANSWEEVELT en B. WEYTS, *Handboek verzekeringsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2016, 832, nr. 1329.

12. Vred. Ciney 9 februari 2000, *RGAR* 2001, 13367¹, noot C. PARIS; I. CLAEYS en T. TANGHE, *Algemeen contractenrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 386-387, nr. 499; H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge*, II, Brussel, Larcier, 1964, 649, nr. 654; P. VAN OMME SLAGHE, *De Page. Traité de droit civil belge*, II, Brussel, Bruylant, 687, nr. 444.

13. Rb. Gent 11 februari 2005, *TGR-TWVR* 2005, 9; Rb. Brussel 31 mei 1999, *RGAR* 2001, 13346; R. DE PUYDT, “Professioneel recht Vlaamse advocatuur (1987-2007) Overzicht van rechtspraak”, *TPR* 2007, (1733) 1768, nr. 49.

10. Ten tweede zou de advocaat zich kunnen beroepen op een delegatieovereenkomst. Delegatie wordt algemeen omschreven als een driepartijenovereenkomst waarbij de delegant (*i.e.* de cliënt) opdracht geeft aan de gedelegeerde (*i.e.* de verzekeraar) om zich te verbinden tegenover de delegataris (*i.e.* de advocaat), waarbij zowel gedelegeerde als delegataris dat aanvaarden. Door de delegatie ontstaat er een nieuwe autonome en abstracte verbintenis tussen de gedelegeerde en de delegataris.¹⁴ Een delegatieovereenkomst zou toelaten dat de advocaat over een eigen en rechtstreekse aanspraak tegenover de verzekeraar beschikt. Opdat er evenwel sprake kan zijn van een delegatieovereenkomst, is vereist dat alle betrokken partijen daartoe hun toestemming verlenen. Die toestemming hoeft niet gelijktijdig te gebeuren. Meestal is dat zelfs niet het geval en verleent iedere partij haar toestemming op een apart tijdstip en zelfs in een aparte rechtshandeling.¹⁵

11. De toestemming van de gedelegeerde om zich te verbinden ten opzichte van de delegataris is de sluitsteen van de delegatie. In toepassing van het gemeen verbintenissenrecht is die toestemming aan generlei vormvereisten onderworpen. Zij kan dus ook stilzwijgend gebeuren en blijken uit de omstandigheid dat de gedelegeerde zich aanbiedt aan de schuldeiser van de delegant om zich te verbinden.¹⁶ Ingeval van een stilzwijgende toestemming, moet uit de omstandigheden echter wel duidelijk en zeker blijken dat de gedelegeerde zich persoonlijk wil verbinden tot de delegataris, zodat een nieuwe verbintenis tussen die twee partijen ontstaat. Die toestemming vormt het voornaamste verschil met de aanwijzing tot betaling (art. 1277, eerste lid OBW). Bij die rechtsfiguur duidt een schuldenaar een andere persoon (*solvens*) aan om in zijn plaats te betalen aan de schuldeiser. Die persoon komt slechts de verbintenis na van de schuldenaar, zodat de schuldeiser geen aanspraak verkrijgt op die persoon, zelfs niet wanneer die met die aanwijzing instemt.¹⁷

12. In de rechtspraak wordt niet snel aanvaard dat tussen de cliënt, de advocaat en de verzekeraar een delegatieovereenkomst tot stand is gekomen.¹⁸ Die

overeenkomst vereist immers de toestemming van alle partijen, en met name van de verzekeraar. De verzekeraar moet zich namelijk uitdrukkelijk of stilzwijgend persoonlijk verbinden ten opzichte van de advocaat om diens staat van kosten en ereloon te betalen (*cf. supra*). De bewijslast daarvoor rust bij de advocaat (*actori incumbit probatio*).¹⁹ En daar kan het schoentje vaak knellen.

13. Volgens sommige rechtspraak en rechtsleer kan de toestemming van de rechtsbijstandsverzekeraar evenwel blijken uit diens aanstellingsschrijven aan de advocaat.²⁰ Het is inderdaad niet uit te sluiten dat de verzekeraar zich in briefwisseling met de advocaat persoonlijk zou verbinden tot betaling van zijn staat van kosten en erelonen. Dat kan evenwel niet automatisch worden afgeleid uit het feit dat de verzekeraar instemt met de tussenkomst van de advocaat en de dekking bevestigt.²¹ Dat betekent op zich namelijk niet noodzakelijk dat de verzekeraar zich ook persoonlijk verbindt ten opzichte van de advocaat. Uiteindelijk betreft dit een interpretatievraag die moet beantwoord worden in het licht van alle relevante concrete omstandigheden en van met name de bewoordingen van de correspondentie tussen de verzekeraar en de advocaat. Bevestigde de verzekeraar louter de tussenkomst van de advocaat en de dekking of ging de verzekeraar zelf ook een persoonlijke verbintenis aan tot betaling ervan? In het eerste geval is de verzekeraar louter een derde-betaler en heeft de advocaat geen aanspraak op de verzekeraar. In het tweede geval beschikt de advocaat wel over een schuldvordering ten opzichte van de verzekeraar.

14. Daarnaast bestaat er evenwel nog een andere, en wellicht meer eenvoudige, wijze waarop de advocaat over een aanspraak op de verzekeraar zou kunnen beschikken, wanneer de verzekeraar dat zou betwisten. De cliënt zou namelijk zijn vordering op de verzekeraar tot vergoeding van de staat van kosten en erelonen kunnen cederen aan de advocaat. Door die cessie van schuldvordering, die tegenwerpelijk is aan de verzekeraar mits een kennisgeving (art. 1690, § 1, tweede lid OBW), beschikt de advocaat dan over een schuldvordering op de verzekeraar.²² In tegenstelling

14. I. CLAEYS en T. TANGHE, *Algemeen contractenrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 195, nr. 251; R. JANSEN, "Delegatie" in *Bijzondere Overeenkomsten. Artikelsgewijze Commentaar*, Mechelen, Kluwer, 2009, nr. 1; I. SAMOY en S. VAN LOOCK, "La délégation en droit belge" in P. JOURDAIN en P. WÉRY (eds.) *La transmission des obligations en droit français et en droit belge*, Brussel, Larcier, 2019, (919) 919, nr. 1; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht. Boek 2*, Brugge, die Keure, 2009, 74, nr. 108; W. VAN GERVEN en A. VAN OEVELEN, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2015, 590-591; P. VAN OMME-SLAGHE, *De Page. Traité de droit civil belge*, II/3, Brussel, Bruylant, 2013, 1949, nr. 1345; P. WÉRY, *Droit des obligations*, II, Brussel, Larcier, 2016, 905, nr. 1010.

15. R. JANSEN, "Delegatie" in *Bijzondere Overeenkomsten. Artikelsgewijze Commentaar*, Mechelen, Kluwer, 2009, nr. 9.

16. R. JANSEN, "Delegatie" in *Bijzondere Overeenkomsten. Artikelsgewijze Commentaar*, Mechelen, Kluwer, 2009, nr. 18; I. SAMOY en S. VAN LOOCK, "La délégation en droit belge" in P. JOURDAIN en P. WÉRY (eds.) *La transmission des obligations en droit français et en droit belge*, Brussel, Larcier, 2019, (919) 923-924, nr. 11; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht. Boek 2*, Brugge, die Keure, 2009, 74, nr. 108; P. WÉRY, *Droit des obligations*, II, Brussel, Larcier, 2016, 906, nr. 1011.

17. Antwerpen 20 juni 2003, *RW* 2005-06, 1550; F. LAURENT, *Principes de droit civil français*, XVIII, Brussel, Bruylant, 1876, 336, nr. 313; R. JANSEN,

"Delegatie" in *Bijzondere Overeenkomsten. Artikelsgewijze Commentaar*, Mechelen, Kluwer, 2009, nr. 19; I. SAMOY en S. VAN LOOCK, "La délégation en droit belge" in P. JOURDAIN en P. WÉRY (eds.) *La transmission des obligations en droit français et en droit belge*, Brussel, Larcier, 2019, (919) 925-926, nr. 15; P. VAN OMME-SLAGHE, *De Page. Traité de droit civil belge*, II/3, Brussel, Bruylant, 2013, 1952, nr. 1347; P. WÉRY, *Droit des obligations*, II, Brussel, Larcier, 2016, 905, nr. 1011.

18. Antwerpen 1 februari 2016, *Limb.Rechtsl.* 2016, 294, noot J. AMANKWA; Vred. Ciney 9 februari 2000, *RGAR* 2001, 13367¹, noot C. PARIS.

19. P. COLLE, *Handboek bijzonder gereglementeerde verzekeringscontracten*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 367, nr. 509.

20. Gent 21 november 2013, *P&B* 2014, 222 (niet uitdrukkelijk); Vred. Namen 9 maart 2004, *RGAR* 2005, 14061 (principe); J. AMANKWA, "De rechtstreekse vordering van de advocaat tegen de rechtsbijstandsverzekeraar" (noot onder Antwerpen 1 februari 2016), *Limb.Rechtsl.* 2016, (296) 301; C. PARIS, "La créance d'honoraires de l'avocat contre l'assureur protection juridique sous l'angle de la délégation" (noot onder Vred. Ciney 9 februari 2000), *RGAR* 2001, (13367²) 13367⁴, nr. 8.

21. P. COLLE, *Handboek bijzonder gereglementeerde verzekeringscontracten*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 367, nr. 509.

22. Zie in die zin ook: N. CARETTE, *Derdenbeding*, Antwerpen, Intersentia, 2011, 319, nr. 395.

tot bij het derdenbeding of de delegatieovereenkomst, wordt daarbij geen nieuwe verbintenis gecreëerd, maar wordt een bestaande verbintenis overgedragen. Bovendien is de tussenkomst van de verzekeraar niet vereist.

IV. Bespreking

15. Het geannoteerde arrest ligt in de lijn van de geldende rechtspraak. Het Hof bevestigt vooreerst het uitgangspunt dat het relativiteitsbeginsel ertoe leidt dat de advocaat, die prestaties heeft geleverd voor zijn cliënt, geen rechtstreekse aanspraak heeft tegen de rechtsbijstandsverzekeraar tot betaling van zijn staat van kosten en erelonen. Ten tweede verwijst het Hof naar de mogelijke uitzonderingen op dat uitgangspunt, het beding ten behoeve van een derde of een delegatieovereenkomst, maar wijst die *in casu* af.

16. Het Hof oordeelt dat er geen beding ten behoeve van een derde voorligt, aangezien de cliënten louter voor zichzelf hebben bedongen en uit niets blijkt dat zij de advocaat een recht hebben willen toekennen bij de rechtsbijstandsverzekeringsovereenkomst.

17. Vervolgens verwerpt het Hof eveneens het bestaan van een delegatieovereenkomst. Volgens het Hof blijkt de totstandkoming van een delegatieovereenkomst niet uit de communicatie van de verzekeraar. Integendeel, in verschillende opdrachtbrieven bevestigde de verzekeraar dat haar verzekerde wel de opdrachtgever van de advocaat en dus de schuldenaar van haar kosten en ereloon is. Bij gebrek aan zekere aanwijzingen dat de verzekeraar zich ook persoonlijk wilde verbinden ten opzichte van de advocaat, is het oordeel dat er geen delegatieovereenkomst voorligt terecht. De bewijslast rust immers op de advocaat.

18. Het is evenwel opmerkelijk dat het Hof – weliswaar in het kader van de bespreking van het beding

ten behoeve van een derde – verwijst naar verklaringen die door verschillende cliënten ondertekend zouden zijn en “*waarbij de overdracht van hun contractueel vorderingsrecht wordt bevestigd*”. Die zouden volgens het Hof geen bewijs opleveren van een derdenbeding. Hoewel die vaststelling op zich correct is, zouden die verklaringen mogelijks wel het bewijs kunnen vormen voor de overdracht van schuldvordering aan de advocaat en bijgevolg van het feit dat de advocaat een aanspraak heeft op de verzekeraar. Uit de beknopte vermeldingen in het arrest lijkt men evenwel niet te kunnen uitmaken dat het advocatenkantoor zich op een cessie van schuldvordering als autonome rechtsgrond heeft beroepen.

V. Conclusie

19. Het geannoteerde arrest toont aan dat het niet evident is voor een advocaat om rechtstreeks van de rechtsbijstandsverzekeraar van zijn cliënt betaling te vorderen van zijn staat van kosten erelonen. De contractsrelativiteit staat daaraan principieel in de weg. Niettemin kan een advocaat trachten een dergelijke vordering te steunen op een derdenbeding in de verzekeringsovereenkomst of op een delegatieovereenkomst, als de respectieve toepassingsvereisten zijn vervuld. Uit het geannoteerde arrest blijkt dat het aan de advocaat toekomt om daarvan het bewijs te leveren. Met name moet de advocaat, opdat er een delegatieovereenkomst zou voorliggen, bewijzen dat de verzekeraar zich jegens hem persoonlijk heeft verbonden. Om die vordering te doen slagen, moet de advocaat dus voldoende elementen kunnen voorleggen, zoals een opdrachtbrief of andere correspondentie met de verzekeraar, waaruit dat kan blijken. Voor de advocaat geldt dus: *ius est vigilantibus!*

Sander VAN LOOCK

Advocaat

.....

Bijzondere overeenkomsten – Contrats spéciaux

Cass., 15 januari 2021

AR: C.20.0241.N

1e kamer

Zet.: B. Deconinck (voorzitter), K. Mestdaghe (sectievoorzitter), B. Willeman, K. Moens en S. Mosselmans (raadsheren)

Openbaar Ministerie: E. Herregodts

Pleit.: mrs. P. Lefebvre, B. Maes

Inzake van: SUNCLASS SONNEVIJVER nv, RECREABOUW bv/P.J.M., C.M.-P., E.L., H.W., H.V.D.N., M.E., A.H., S.V.

Koopovereenkomst – Vrijwaring voor verborgen gebreken – Resultaatsverbintenis om de goederen zonder gebreken te leveren – Fabrikant en gespecialiseerde verkoper

Contrat de vente – Garantie des vices cachés – Obligation de résultat de livrer des marchandises exemptes de défaut – Fabricant et vendeur spécialisé

De verkoper, wanneer hij een fabrikant of een gespecialiseerde verkoper is, is verplicht de zaak zonder gebrek te leveren en moet daartoe alle maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen, zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet